

Hammer, i hvis Kirke der er ophængt en Mindetavle over ham.

Saavidt det kan ses, blev der ham ikke tilstaaet nogen ydre Anerkjendelse for hans sure Slid med Kolonisterne. Hans egne Tvivl paa dette Punkt er da slaaet til.

En fattig Trøst, at han ikke blev den sidste, hvem disse Kolonisationer gav kun Skuffelser til Løn.

EN ULVEHISTORIE

DET er ude paa den vilde Alhede for halvandet Hundrede Aar siden. Skjont vi er midt i Vinterens Hjerte — 6. Februar, 1763 —, maa Leonhard Schönheiter's Datter Eva Maria Schönheiterin fra Grønhøj dog ud med Koloniens Faareflok. Saa haarde var Livsvilkaarene den Gang paa den barske Hede. Eva drev sine Faar ud tidlig om Morgenen, og hun blev ved dem „stændig“ den ganske Dag. Ud paa Eftermiddagen „slog det ned“ med en stærk Taage, saa hun blev forvildet; hun vilde nu drive Faarene hjem, vidste ikke andet end hun drev mod Grønhøj, men kom i dets Sted hen mod Fallisgaarde og Dollerup Kirke.

Bedst som hun drev forvildet om, „kom Ulven iblandt Faarene“; hun hørte, de løb og spredtes til alle Kanter, mens Ulveglammet lød gennem Taagen og Mørket. Fortvivlet og udaset af Angst og Kulde satte hun sig ned i den vaade Lyng, og her fandt man hende næste Morgen mere død end levende; det var fire unge Mænd fra Kolonien — Gottlieb Knedler, Johannes Betzer, Caspar Frischele og Andreas Rettigsøn, — som var gaaet ud for at søge efter den ulykkelige; hun laa i en Kreds af 77 sønderrevne Faar; saa grusomt havde Ulvene regjeret. Omsider fik man hende dajet hjem sammen med de Faar, som Ulvene havde sparet.

To Maaneder efter denne Begivenhed tog Kolonisterne Hævn, idet de fangede fire Ulveunger, hvis Kadavere de bar til Herredsfogden, som lønnede Jægerne med 8 Rdl.

Alheden var længe berygtet for sine Ulve. Theologen Søren Thestrup, der var ansat som Kasserer ved Hede-

kolonierne, skriver 1759: „Hederne er opfyldte med Ulve, som skyvler sig i den høje Lyng og kan ikke fordrives, men gjør stor Skade paa Hjorden; jeg erindrer, at Ulvene i min Barndom gjorde saa stort Nederlag paa Kreaturerne, som gik i Alheden, at man agede de ihjælrevne Faar og Lam hjem i Læssetal. Ulvene samler sig undertiden i saa store Flokke, at de Rejsende maa frygte for dem; de forjager tit Hyrderne fra Hjorderne og gjør stor Skade“¹⁾.

En anden Kolonisations-Embedsmand, Henning Stivitz, skriver (1764), at „hvad der af alle Ting synes at kunne være Schæferierne (o: Faareavl en i det store) mest skadelig og hinderlig i en lykkelig Fremgang er de mange Røv-Dyr og blandt dem egentlig Ulvene. — — Dette Utøj, hvormed de jyske Heder temmelig ere besatte, gjør stor Skade, og i min Tid (o: ca. 1760) besøgte de allerede Foldene midt i Byen Frederikshede.“ — Jyllands sidste Ulv skal ifølge Traditionen være skudt ved Estvadgaard 1813; om samme Ulv fortalte min Bedstefar Jep Sørensen, at den dræbte et Føl i Vittrup, Vroue Sogn, og tilbragte sin sidste Nat i Toften bag mit Fødehjem i Aakjær; men den er nok alligevel ikke den sidste. Invertfald fortalte en nu afdød gammel Sognefoged i Resenfelde, at han havde set Ulve omkring 1840, da han gik ved Faarene paa Alheden. Og denne Beretning stemmer egentlig godt med de lærde Undersøgelser, der for nogle Aar siden anstilledes af nu afdøde Rigsarkivar C. F. Bricka, som brød en Lanse om Æmnet med Professor Ed. Erslev, der holdt paa Estvadgaard-Ulven af 1813 som den sidste Rest af disse saa forhadte Faarerøvere.²⁾

¹⁾ Oeconomisk Magazin. III. (1759) S. 99—100.

²⁾ Om Ulve se bl. a. Ed. Erslev: Glubende Dyrs Undergang i Danmark (1871) og Brickas Anmeldelse af dette Værk i „Historisk Tidsskr.“ (1871—72), 4. R. 2. B., S. 841—60; Erslevs Gjensvar i sit Værk „Jylland“ (1886), S. 277.

LIDT BREV-POTPOURRI

JEPPE AAKJÆR

AF MIN
HJEMSTAVNS SAGA

LIDT BONDEHISTORIE

Motto:

„Den war ett saah mød slem“, saa *Kjen Muotes*,
„hwissommensti de ejjes æ sann.“

„Da e den hæhr sann“, saah han *Jens Jensen*,
„ham e Hueskræhmer — I kinne ham wal —“

St. St. Blicher: *E Bindstouw*.